

A SZERZŐDÉSEK JOGA

ELTE előadás, 2016 ősz

A szerződések növekvő szerepéről

1. Nem lehet megvárni a szokásjogi jogképződést a technikailag bonyolult területeken
2. Két világrendszer közti éles konfliktus (Pl.: K-Ny vagy É-D)
3. Államok közösségének köre bővül
4. Inherens ok: a szerződések precízebbek, nagyobb tisztánlátást engednek.

Nemzetközi szerződések lelőhelyei - UNTS

https://treaties.un.org

Français | Contact Us

United Nations Treaty Collection

Overview ▾

Depositary ▾

Registration & Publication ▾

Resources ▾

Training ▾

Treaty Events ▾

Training in New York

Announcements

TREATY EVENT

2016

(19 - 23

September

2016, United

Nations Headquarters in New York)

The Event was designed to take place in conjunction with the General Debate of the seventy-first session of the General Assembly, which opened on 20 September 2016. This year the Event coincided with the high-level plenary meeting on addressing Large Movements of Refugees and Migrants, which took place on 19 September.

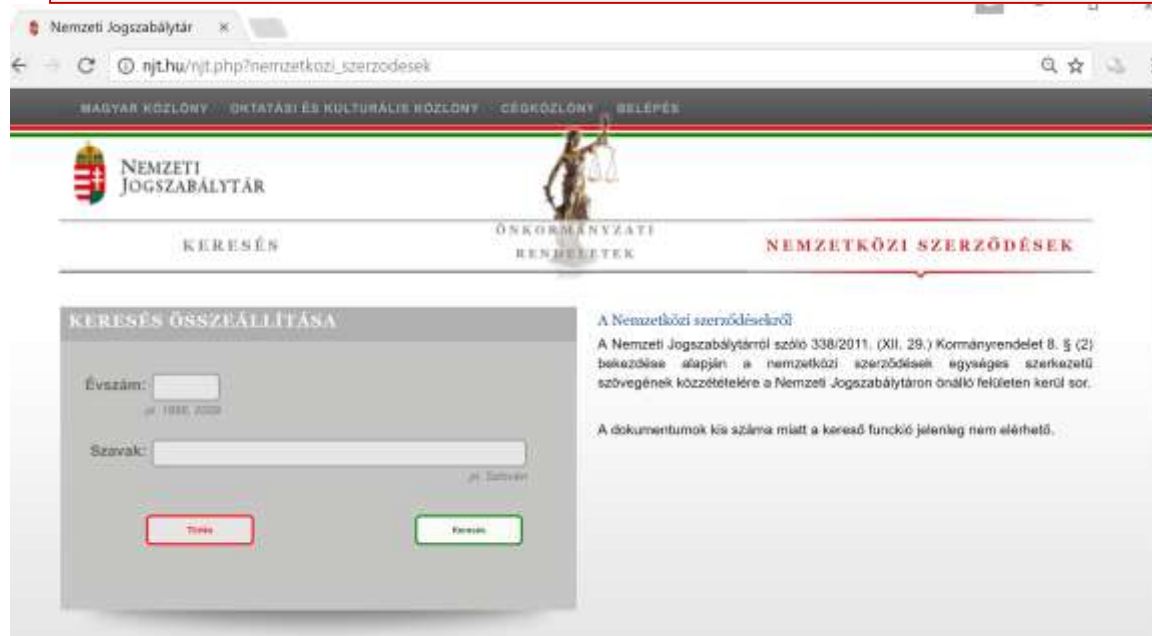
Nemzetközi szerződések lelőhelyei – Külügyminisztérium (régi) honlapja

Az aktuális honlapról 4 szerződés elérhető!

A Nemzetközi szerződésekről

A Nemzeti Jogszabálytárról szóló 338/2011. (XII. 29.) Kormányrendelet 8. § (2) bekezdése alapján a nemzetközi szerződések egységes szerkezetű szövegének közzétételére a Nemzeti Jogszabálytáron önálló felületen

A dokumentumok kis száma miatt a kereső funkció jelenleg nem elérhető.

2014-es újítás: www.kulugyminiszterium.hu/szerzodes/main.aspx

Kísért a múlt: ez él

The screenshot shows the updated website interface for international treaties. The header includes the logo 'CONTRACT Web' and the text 'Szerződés jogszabályrendszer'. Below the header, there are search fields for 'Szerződés típusa:', 'Társaság:', 'Szerződés ország:', 'Szerződés tárgya:', 'Szerződés dátuma:', and 'Szerződés jogszabály száma:'. Below these fields are 'Keresés' and 'Térés' buttons. The main content area is a table with the following columns: 'Szerződés típusa', 'Szerződés tárgya', 'Szerződés dátuma', 'Szerződés jogszabály száma', and 'Szerződés jogszabály címe'. The table contains several rows of data, including the following entries:

Szerződés típusa	Szerződés tárgya	Szerződés dátuma	Szerződés jogszabály száma	Szerződés jogszabály címe
A Magyar Köztársaság és a Hollandia Királyság között kötött a Európai Unióhoz csatlakozásról szóló Szerződés	Európai Unió	2010.02.19	2011.08.04	2011.08.04. Kormányrendelet
A Magyar Köztársaság és a Szerbia és Montenegró között kötött a Szerbia és Montenegró csatlakozásáról szóló Szerződés	Szerbia és Montenegró	2010.02.24	2011.01.20	2011.01.20. Kormányrendelet
A Magyar Köztársaság és a Szerbia és Montenegró között kötött a Szerbia és Montenegró csatlakozásáról szóló Szerződés	Szerbia és Montenegró	2007.10.18	2011.04.01	2011.04.01. Kormányrendelet
A Szerbia és Montenegró között kötött a Szerbia és Montenegró csatlakozásáról szóló Szerződés	Szerbia és Montenegró	2010.02.24	2011.01.20	2011.01.20. Kormányrendelet
A Szerbia és Montenegró között kötött a Szerbia és Montenegró csatlakozásáról szóló Szerződés	Szerbia és Montenegró	2007.10.18	2011.04.01	2011.04.01. Kormányrendelet
A Szerbia és Montenegró között kötött a Szerbia és Montenegró csatlakozásáról szóló Szerződés	Szerbia és Montenegró	2010.02.24	2011.01.20	2011.01.20. Kormányrendelet

<http://www.kulugyminiszterium.hu/szerzodes/main.aspx>

Definíció

Mi alkot egy nemzetközi szerződést?

Paul Reuter, francia szerző szerint a nemzetközi szerződés olyan:

"**egybeeső akaratok** kifejeződése, mely akaratok kettő vagy több nemzetközi **jogalanytól** származnak, és célja **joghatás** elérése a **nemzetközi jog** szabályai szerint."

A nemzetközi jog (és a szerződések) kötelező erejének magyarázatai I

A doktrinális kérdés: miért kötelező?

**Akarati
elméletek**

**Normativista-
neopozitivista
Hans Kelsen**

**Természetjogi
(A.Verdross,
H. Lauterpacht)**

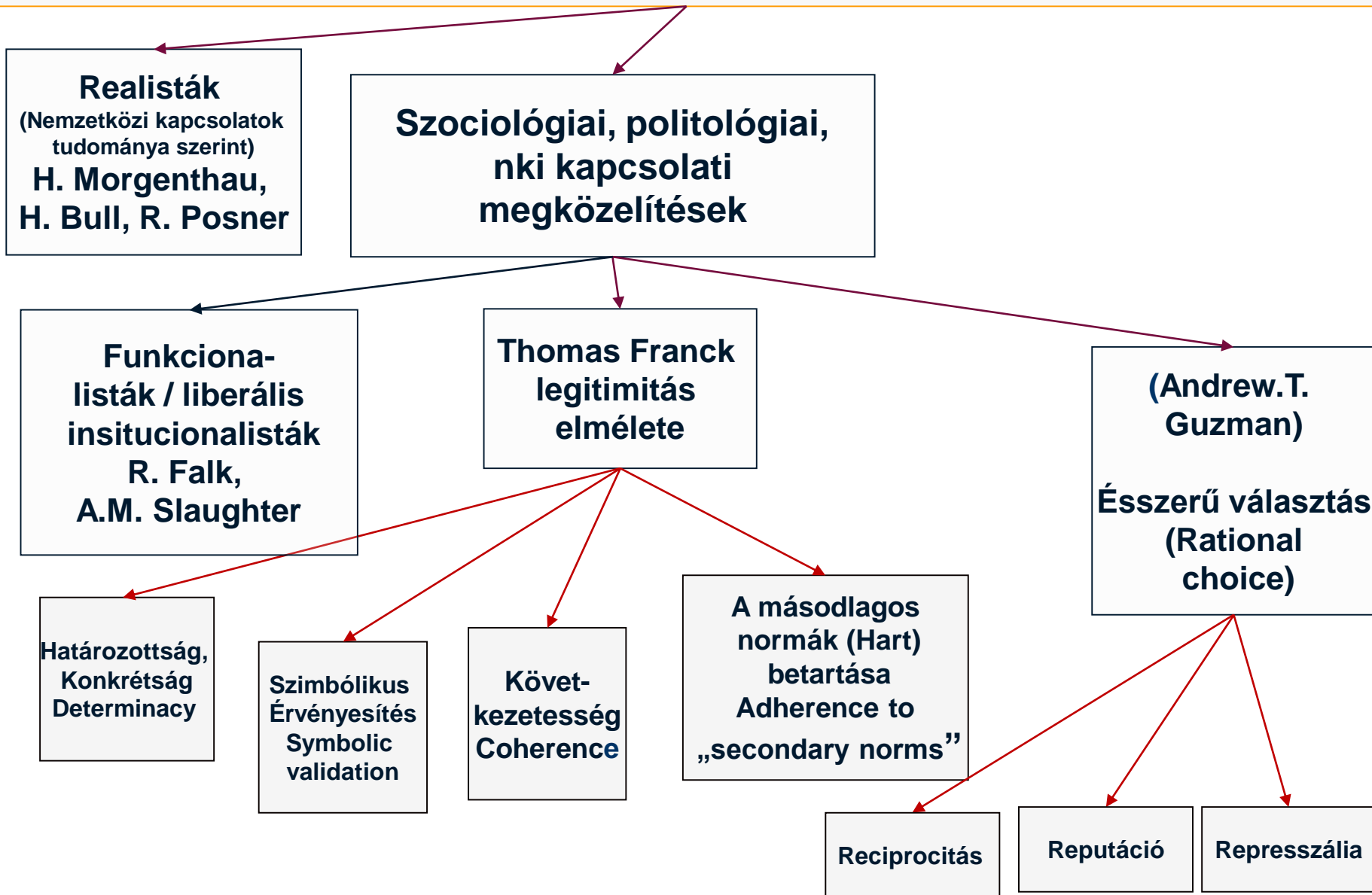
**Önkor-
látozás**

G. Jellinek

**Akaratok
össze-
olvadása**

P. Reuter, G.I. Tunkin

MIÉRT TARTJÁK BE A NEMZETKÖZI JOGOT (HA BETARTJÁK)? A JOGKÖVETÉS ELMÉLETEI (COMPLIANCE THEORIES)

MIÉRT TARTJÁK BE A NEMZETKÖZI JOGOT (HA BETARTJÁK)? A JOGKÖVETÉS ELMÉLETEI (COMPLIANCE THEORIES)

Manageri Model
A. Chayes and A.H. Chayes

Normák

Az állam érdekeit követve tárgyalják + magukra kötelezőnek ismerik el

Átláthatóság

- A szabályok és az eljárások világos értelme
- A szereplők átlátható cselekedetei

A szerződések aktív „kezelése” (management)

A stratégiai felülvizsgálatokkal és NGO részvételrel járó kulcsszerepe van a jogkövetésben

Kapacitás-építés

Verifikáció és monitoring

- kétoldalú
- Többoldalú (Nemzetközi szervezetek)

Jelentéstétel és adatgyűjtés

Hazai jogkövetésre vezet+ átláthatóságot szül

Vitarendezés

A kötelezettségek változtatása, kiegészítése

MIÉRT TARTJÁK BE A NEMZETKÖZI JOGOT (HA BETARTJÁK)? A JOGKÖVETÉS ELMÉLETEI (COMPLIANCE THEORIES)

**Oona A.
.Hathaway**

„A jogkövetés
integrált
elmélete”

TABLE 1

Summary of Incentives for State Commitment and Compliance

	Legal Enforcement	Collateral Consequences
Domestic	Incentives for commitment and compliance arise from expected enforcement of the treaty, where the source of the enforcement is actors inside the state.	Incentives for commitment and compliance are created by anticipated reactions of domestic actors to a government's decision to commit to an international treaty.
Transnational	Incentives for commitment and compliance arise from expected enforcement of the treaty, where the source of the enforcement is actors outside the state.	Incentives for commitment and compliance are created by anticipated reactions of transnational actors to a government's decision to commit to an international treaty.

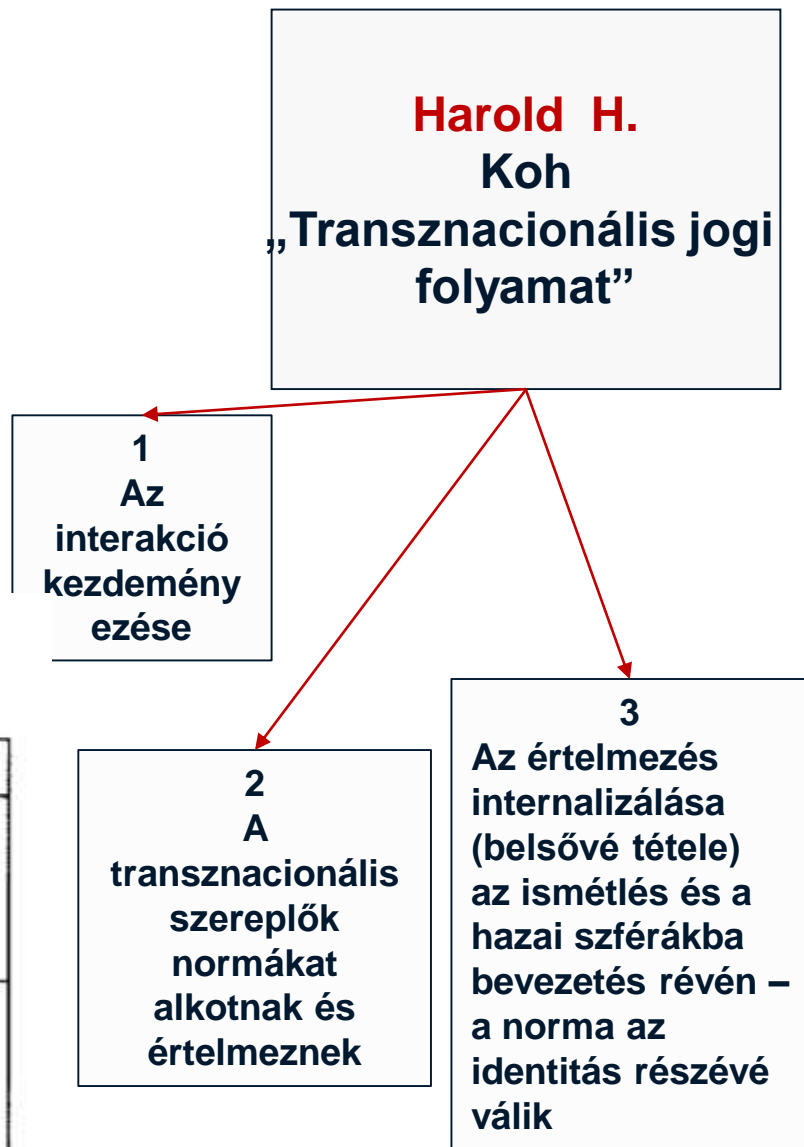
**Harold H.
Koh**

„Transznacionális jogi
folyamat”

1
Az
interakció
kezdemény
ezése

2
A
transznacionális
szereplők
normákat
alkotnak és
értelmeznek

3
Az értelmezés
internalizálása
(belsővé tétele)
az ismétlés és a
hazai szférákba
bevezetés révén –
a norma az
identitás részévé
válík

Kodifikáció

1969. évi Bécsi Egyezmény a szerződések jogáról

1980 január 27-én lépett hatályba.. 2016 őszén összesen 114 részese volt, legutóbb és Dominika (2010), Málta (2012) és Palesztina Állam (2014) ismerte el magára nézve kötelezőnek

1987. Magyarország csatlakozott hozzá (1987. évi 12 tvr.)

1986. II. Bécsi Egyezmény a nemzetközi szervezetek által kötött szerződések jogáról.

2016 őszén 31 állami ratifikációval/csatlakozással bírt (35 kell a hatálybalépéséhez), emellett 12 nemzetközi kormányközi szervezet is elfogadta magára nézve kötelezőnek, de ők a hatálybaléptetéshez szükséges létszámba nem számítanak bele

Magyarország 1988-ban ratifikálta.

1978. Bécsi Egyezmény a szerződésekben való államutódlásról.

22 részese van 2016 őszén, 1996. november 6-án lépett hatályba, Magyarország alá sem írta.

Még hatályba nem lépett, vagy el nem fogadott újabb szövegek

A szerződésekhez fűzött fenntartásokra gyakorlatára vonatkozó útmutató, 2011 (Guide to Practice on Reservations to Treaties) – Elfogadott soft law

A fegyveres összeütközések hatása a szerződésekre. Szerződés-tervezet, 2011 (Draft articles on the effects of armed conflicts on treaties) 2014 őszén az ENSZ Közgyűlése tárgyalta, szerződés legyen-e belőle (Res. 69/125, 10 Dec.2014) Újabb három év a döntésre (2017-ben napirenden)

A szerződések és az időmúlás/ A későbbi megállapodások és későbbi gyakorlat kapcsolata a szerződésértelmezéssel (Treaties over time/Subsequent agreements and subsequent practice in relation to interpretation of treaties) (folyamatban 2008 óta)

A szerződések ideiglenes alkalmazása (The provisional application of treaties) (folyamatban, 2012 óta)

A szerződéskötés folyamata

nélkülözhetetlen elemek - feltételes elemek

Előzetes tárgyalás

Meghatalmazás/jogosultság

Tárgyalás

Parafálás

Aláírás

**Ratifikáció, jóváhagyás,
elfogadás**

Csatlakozás

Hazai (belső jogi és politikai) felhatalmazás

Nemzetközi hatálybalépés

**Hazai jogba átültetés
Beiktatás az ENSZ Főtitkáránál**

A tárgyalásokról

Lehetséges célok

Valódi

Kiterjesztés
Újraelosztás
Újítás
Normalizáció

Rejtett

Időnyerés
Információgyűjtés
„Fekete bárány” képzés
Harmadik államokra hatás

Kommunikáció maga

Tárgyalási technikák

Csomagalku

Zárójelezés

„Konszenzus”

A tárgyalásokról

A nyelv szerepe

A személyiség súlya (elnök, konferencia-elnök)

Informális képződmények jelentősége (nyílt végű munkacsoportok, az „elnök barátai” csoport)

Eljárási szabályok – gyakran kulcs az érdemi érdekérvényesítéshez

Az időtényező és a „végleges, teljes szöveg”

A letéteményes ('69 BE, VII fejezet)

Megkapja a szerződésekkel kapcsolatos **közléseket** (megerősítő okiratok letétbe helyezése, fenntartások, kifogások etc.)

Hiteles **másolatot vagy értesítést küld** a többi aláíró államnak (vagy a szerződésben részessé válni jogosult államnak).

A nagy egyetemes szerződések letéteményese leggyakrabban az **ENSZ főtitkára**, aki 2013 júliusában több mint ötszáz szerződéssel kapcsolatban látta el azt a szerepet.

Letéteményes lehet egy vagy több **állam, vagy nemzetközi szervezet**, vagy egy nemzetközi szervezet legfőbb adminisztratív **tisztviselője** is.

Fenntartás

A fenntartás (reservation) fogalma a Bécsi Egyezmény 2. cikk. 1 bek. d., pontjában található:

"a "***fenntartás***" olyan bárhogyan fogalmazott és nevezett **egyoldalú nyilatkozat**, amellyel valamely állam egy szerződés aláírása, megerősítése, elfogadása, jóváhagyása, vagy ahhoz történő csatlakozása során kifejezésre juttatja, hogy a szerződés **bizonyos rendelkezéseinek** jogi hatályát a reá való alkalmazásban **kizárni vagy módosítani** óhajtja."

Fenntartások

NKB: **népi**rtás elleni egyezményhez fűzött fenntartásokkal kapcsolatos **tanácsadó vélemény** (1950)

A szerződések **integritásának elve nem abszolút**, fenntartások tétele lehetséges

Előnyei:

kevésbé jelentős különbségek ellenére létrehozhat átfogó megegyezést

Növeli a többoldalú szerződés potenciális résztvevőinek a számát

A fenntartás korlátai

Specifikus

a szerződés tiltja fenntartások megtételét

a szerződés rendelkezik a lehetséges fenntartásokról -
nem tehető olyan, ami ennek nem felel meg

Általános

Tilos az olyan fenntartás amely össze-egyeztethetetlen
a szerződés tárgyával és céljával

A fenntartás hatása 21. §

1. Egy másik szerződő fél viszonylatában, ...megfelelően tett fenntartás:

a) a fenntartásban előirányzott mértékben módosítja a fenntartást tevő államnak a másik féllel való viszonyában a szerződésnek azokat a rendelkezéseit, amelyekre a fenntartás vonatkozik;
és

b) **ugyanebben a mértékben**

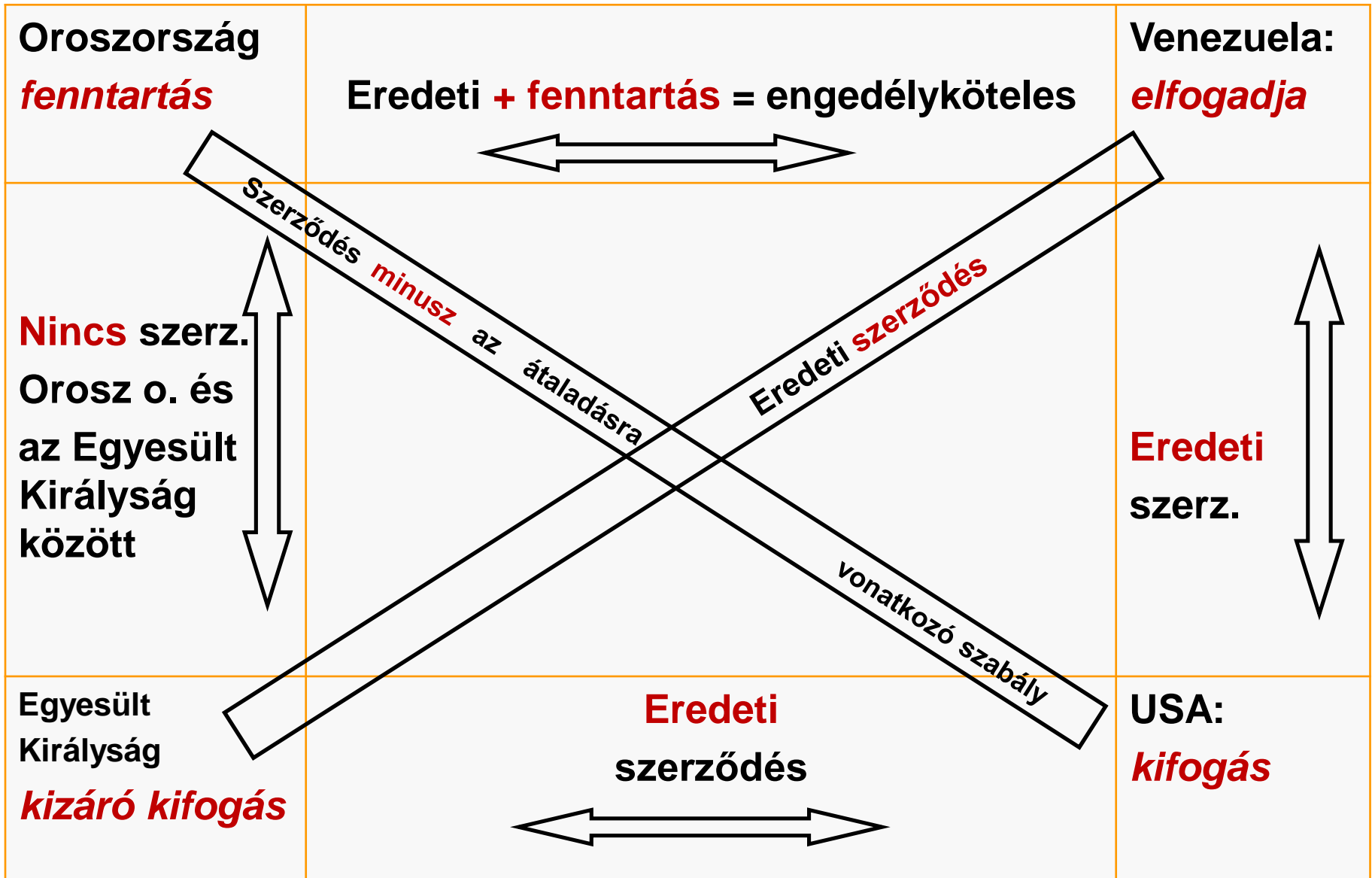
módosítja ezeket a rendelkezéseket, a másik félnek a fenntartást tevő állammal való viszonyában

**Tükör
effektus!**

Fenntartások és kifogások – áttekintés

Hipotézis: Oroszország engedélyhez köti idegen hadihajók áthaladását a parti tengerén, míg a tengerjogi egyezmény általában engedélyezi békés áthaladásukat

Nemzetközi szerződések értelmezése

1969 BE 31. cikk

„A szerződést jóhiszeműen, kifejezéseinek szövegösszefüggésükben szokásos értelme szerint, valamint tárgya és célja figyelembevételével kell értelmezni”.

Értelmezés alanyai

Szerződő felek együtt – hiteles értelmezés (kötelező)

Szerződő fél egyoldalúan (csak rá kötelező)

Bírói értelmezés (adott ügyben lehet kötelező)

Doktrinális értelmezés (segédeszköz)

Az értelmezés módszerei:

Nyelvtani (hiteles nyelv kérdése)

Kontextuális

Gyakorlati

Rendszertani

Történeti (*travaux préparatoires!*)

A szerződések érvénytelensége

Áttekintés

Semmis

Megtámadható

Kényszer

**Jus
Cogensbe
ütközés
§ 53**

**Személy
ellen
§ 51**

**Állam
ellen
§ 52**

**Szerz.
kötésre
von. belső
szab.
megsz.
§46**

**Meghatal-
mazás
túllépése
§ 47**

**Tévedés
§ 48**

**Megté-
vesztés
§ 49**

**Megvesz-
tegetés
§ 50**

Kényszer

Személy elleni
(coercion) 51§

Ha képviselője ellen:
kényszerítő
cselekmény vagy
fenyegetés

semmilyen
jogi
hatással nem jár

Állam elleni (use of
force) 52§

Ha az állam elleni
olyan erőszak vagy
azzal fenyegetés
amely az ENSZ
Alapokmányában
foglalt nemzetközi jogi
alapelveket sérti

semmit

Jus cogens – a nemzetközi jog feltétlen alkalmazást igénylő szabálya

„olyan normát jelent,
amelyet **az államok nemzetközi közössége, mint egész,**
olyanként fogadott el és **ismert el,** mint amelytől **nem
lehet eltérni** [tehát jus cogensként –NB]
és amelyet csak a nemzetközi jognak az **ugyanilyen
jellegű későbbi** szabályával lehet **megváltoztatni.**

Tévedés – megtévesztés – a szerződéskötési eljárásra vonatkozó belső jog megsértésével kötött szerződés

Tévedés - megtévesztés közötti különbség

Tévedésre csak az hivatkozhat, aki kellő gondossággal járt el. Megtévesztésre az is hivatkozhat, aki gondatlan volt.

A belső jog megsértésével kötött szerződés csak akkor megtámadható, ha

magára a szerződéskötési eljárásra vonatkozó alapvető és nyilvános szabályt sértettek meg olyan súlyosan, hogy

az a másik szerződő fél számára is nyilvánvaló kellett hogy legyen.

A szerződés megszűnésének esetei

A felek akarata alapján

Ese-
mény

Felmon-
dás

Egyet-
értés

Új
szerződés

Idő

Feltétel

Teljesítés?

A nemzetközi jog alapján

Szerződés-
szegés
(lényeges)

Háború

A
körülmények
alapvető
megváltozása

Államutódlás

Lehetetlenülés

Fizikai

Jogi (jus cogens)

Clausula rebus sic stantibus – A körülmények alapvető megváltozása

A szerződéskötés kori körülmények

alapvető

előre nem látott

változása

a szerződés megszüntetésének vagy az abból való kilépésnek az indoka, ha

az adott körülmények fennállása **lényeges alapul** szolgált a kötelezőkénti elismeréshez és

a változás hatására **gyökeresen átalakul** a szerződés alapján még teljesítendő **kötelezettségek mértéke**

Nem lehet hivatkozni a crss-ra

A szerződés **határt** állapít meg

A z alapvető változás annak eredménye, hogy az erre hivatkozó részes fél **akár a szerződésből folyó kötelezettségét, akár a szerződésben részes bármelyik féllel szemben fennálló más nemzetközi kötelezettségét megszegte.**

A lényeges szerződészegés

Lényeges szerződészegés

Jogtalan felbontás

A szerződés **tárgyához és céljához**
nélkülözhetetlen rendelkezés megsértése

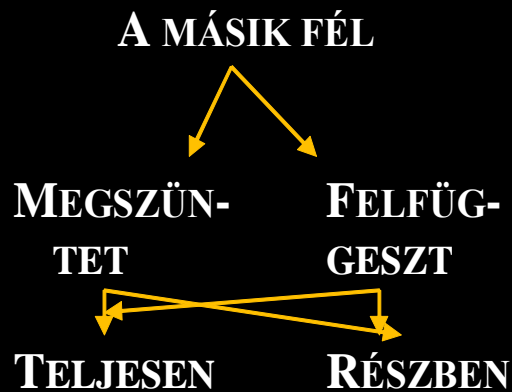
a szerződés megszüntetésének, az abból való kilépésnek
vagy az alkalmazás felfüggesztésének az indoka

Nem lehet hivatkozni a szerződészegésre

*humanitárius szerződés megszüntetése vagy felfüggesztése
céljából*

LEHETSÉGES LÉPÉSEK LÉNYEGES SZERZŐDÉSSZEGÉS ESETÉN

KÉTOLDALU EGYEZMÉNYEK

TÖBBOLDALÚ EGYEZMÉNYEK

LÉNYEGES SZERZŐDÉSSZEGÉS A

KIVÉTEL:!

NEM LEHET SZERZŐDÉSSZEGÉSRE HIVATKOZVA MEGSZÜNTETNI VAGY FELFÜGGESZTENI A HUMANITÁRIUS SZERZŐDÉSEK ALKALMAZÁSÁT

Köszönöm a figyelmüket!

Nagy Boldizsár

www.nagyboldizsar.hu

nagyboldi kukac ajk.elte.hu